

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 4026
Ημερομ. Κατάθεσης: 20/3/2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς: Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας Σταύρο Ν. Παπασταύρου

Θέμα: Οι Κίνδυνοι της βίαιης απολιγνιτοποίησης για την Ελλάδα - Από τον λιγνίτη στα data centers: ενεργειακή εξάρτηση ή ανάπτυξη;

Η διαδικασία απολιγνιτοποίησης της χώρας προχωρά με ταχύτατους ρυθμούς, με αποτέλεσμα την ΠΑΥΣΗ λειτουργίας των λιγνιτικών μονάδων ηλεκτροπαραγωγής στη Δυτική Μακεδονία, περιοχή που επί δεκαετίες αποτέλεσε τον βασικό ενεργειακό πυλώνα της Ελλάδας. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό της ΔΕΗ, η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ λιγνιτική μονάδα, η «Πτολεμαΐδα 5» ισχύος 660 MW, πρόκειται να σταματήσει να λειτουργεί ως λιγνιτική μονάδα έως το τέλος του 2026 και στη θέση της να εγκατασταθούν μεγάλα data centers.

Τα συγκεκριμένα data centers συνδέονται άμεσα με την ανάπτυξη υπηρεσιών τεχνητής νοημοσύνης και cloud computing και απαιτούν τεράστιες ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας σε συνεχή βάση. Η εγκατάστασή τους στη Δυτική Μακεδονία βασίζεται, μεταξύ άλλων, στην ύπαρξη μεγάλων εκτάσεων και υποδομών ηλεκτροπαραγωγής που δημιουργήθηκαν κατά την περίοδο της λιγνιτικής δραστηριότητας.

Την ίδια στιγμή, η απολιγνιτοποίηση έχει ήδη προκαλέσει σοβαρές κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες στις τοπικές κοινωνίες, οι οποίες εξαρτώνταν επί δεκαετίες από τη λιγνιτική δραστηριότητα.

Η πλήρης εγκατάλειψη του λιγνίτη εγείρει σοβαρά ζητήματα ενεργειακής ασφάλειας. Η Γερμανία, παρά τον αρχικό στόχο για απολιγνιτοποίηση έως το 2038 (και την επιτάχυνση έως το 2030), μετά τον Πόλεμο στην Ουκρανία επανενεργοποίησε λιγνιτικές μονάδες για να διασφαλίσει την ενεργειακή της αυτάρκεια. Ακόμη και τα Σκόπια αξιοποιούν τον ελληνικό λιγνίτη, παράγοντας ηλεκτρική ενέργεια που στη συνέχεια επανεξάγουν ακριβιά στην Ελλάδα. Η βεβιασμένη απολιγνιτοποίηση στην Ελλάδα απειλεί αυτή την ισορροπία, μειώνοντας την ενεργειακή αυτάρκεια και ασφάλεια και ενισχύοντας την εξάρτηση από ακριβή εισαγόμενη ενέργεια.

Εγείρονται λοιπόν, σοβαρά ερωτήματα για το αν η μετατροπή πρώην λιγνιτικών περιοχών σε ενεργοβόρα giga data centers εξυπηρετεί τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ενεργειακή αυτάρκεια ή, αντίθετα, εντείνει την εξάρτηση από ασταθείς εξωτερικές πηγές. Η συζήτηση γίνεται πιο κρίσιμη μετά την τοποθέτηση του Πρωθυπουργού στη 2η Σύνοδο Κορυφής όπου αναγνωρίστηκε ότι η Ευρώπη απομακρύνθηκε πρόωρα από την πυρηνική ενέργεια, υπονομεύοντας την ασφάλειά της. Τίθεται έτσι το ερώτημα αν η Ελλάδα κινδυνεύει να επαναλάβει ένα αντίστοιχο «αυτογκόλ» με τη βεβιασμένη πλήρη απολιγνιτοποίηση της, εγκαταλείποντας έναν κρίσιμο εγχώριο ενεργειακό πόρο.

Ο λιγνίτης συνιστά μέρος του εθνικού ενεργειακού πλούτου και η διατήρηση βασικών υποδομών και δυνατοτήτων αξιοποίησής του ενδέχεται να αποδειχθεί καθοριστική για τη διασφάλιση της ενεργειακής επάρκειας και της στρατηγικής αυτονομίας της χώρας στο μέλλον.

Κατόπιν των ανωτέρω,

ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

1. Έχει αξιολογηθεί η συμβολή του λιγνίτη ως εγχώριου ενεργειακού αποθέματος στρατηγικής σημασίας σε περιόδους ενεργειακής κρίσης;

2. Προτίθεται η κυβέρνηση να διατηρήσει τη δυνατότητα αξιοποίησης λιγνιτικών αποθεμάτων και υποδομών ως εφεδρικό μηχανισμό ενεργειακής ασφάλειας για τη χώρα;
3. Υπάρχει σχέδιο για τη διασφάλιση της ενεργειακής επάρκειας της χώρας σε περίπτωση που οι εισαγωγές φυσικού αερίου ή άλλων καυσίμων διαταραχθούν;
4. Ποιές είναι οι προβλεπόμενες θέσεις εργασίας από την εγκατάσταση των data centers και πώς συγκρίνονται με τις θέσεις που χάθηκαν από τη διακοπή της λιγνιτικής δραστηριότητας;

Αθήνα, 20.3.2026

Ο ερωτών Βουλευτής

Αθανάσιος Ρακοβαλής

Βουλευτής Επικρατείας

Δημοκρατικό Πατριωτικό Λαϊκό Κίνημα «Νίκη»